

RESURSU CENTRS CILVĒKIEM AR GARĪGIEM TRAUCĒJUMIEM

BIEDRĪBAS “RESURSU CENTRS CILVĒKIEM AR GARĪGIEM TRAUCĒJUMIEM „ZELDA”” STRATĒGIJA

01.01.2023. – 31.12.2027.

Stratēģijas saturs

- I Ievads
- II RC ZELDA vispārējais mērķis
- III RC ZELDA uzdevums
- IV Iepriekšējā periodā (01.01.2020.-31.12.2022.) paveiktais
- V RC ZELDA darbības mērķi un uzdevumi 2023.–2027. gadam
- VI Stratēģijas ieviešanas principi
- VII Plānotās aktivitātes stratēģijas ieviešanai
- VIII RC ZELDA darbinieku, biedru un padomdevēju pieredze
- IX Partneri
- X Novērtējums

I Ievads

Šajā stratēģijas dokumentā noteikti mērķi un uzdevumi biedrības “Resursu centra cilvēkiem ar garīgiem traucējumiem „ZELDA”” darbībai nākamā piecu gadu periodam līdz 2022. gada decembrim.

Biedrība “Resursu centrs cilvēkiem ar garīgiem traucējumiem „ZELDA”” (turpmāk – RC ZELDA) dibināta 2007. gada 1. aprīlī un reģistrēta Uzņēmumu reģistrā 2007. gada 18. aprīlī ar reģistrācijas numuru 40008114387. Darbība tika uzsākta 2007. gada 1. jūlijā.

Kopš 2007. gada novembra RC ZELDA ir starptautiskā organizāciju sadarbības tīkla *European Coalition for Community Living* (Brisele) biedrs. ECCL ir Eiropas mēroga iniciatīva, kuras darbības mērķis ir cilvēku ar invaliditāti sociālā iekļaušanās (www.community-living.info). Kopš 2009. gada septembra RC ZELDA ir akreditēta NVO ikgadējā ANO Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām dalībvalstu konferencē. Akreditācija dod tiesības RC ZELDA piedalīties ikgadējās konvencijas ieviešanai veltītajās dalībvalstu konferencēs. Kopš 2009. gada rudens RC ZELDA ir arī dalībniece globālajā sadarbības tīklā *Mental Health Worldwide* (Kanāda). Savukārt 2010. gada sākumā RC ZELDA tika uzņemts ES Pamattiesību aģentūras NVO platformā, kur sabiedriskajām organizācijām ir iespēja piedalīties pamattiesību politikas veidošanā ES līmenī.

Nacionālā līmenī RC ZELDA piedalās Sadarbības memoranda īstenošanā starp Ministru kabinetu un NVO (ZELDA pievienojās Memorandumam 2007. gada 16. augustā). Kopš 2009. gada oktobra RC ZELDA ir pilntiesīgs Labklājības ministrijas Invaliditātes lietu nacionālās padomes loceklis. 2009. gada 25. septembrī ZELDA parakstīja sadarbības līgumu ar Labklājības ministriju, kas paredz sadarbību šādās jomās: sociālais darbs, sociālā iekļaušana, sociālā palīdzība, sociālā aprūpe, sociālā un profesionālā rehabilitācija, valsts sociālā apdrošināšana un valsts sociālā palīdzība un ģimenes politika.

Kopš 2015. gada RC ZELDA pēc Labklājības ministrijas uzaicinājuma piedalās arī LM Sociālo pakalpojumu attīstības padomē, kuras uzdevums ir pārraudzīt deinstitutionalizācijas procesa īstenošanu valstī kopumā. Kopš 2020. gada RC ZELDA piedalās Sociālās integrācijas valsts aģentūras Konsultatīvajā padomē.

Saskaņā ar 2013. gada augustā grozītajiem biedrības statūtiem, "Resursu centrs cilvēkiem ar garīgiem traucējumiem „ZELDA”" mērķis ir veicināt cilvēku ar garīgiem traucējumiem – gan cilvēku ar intelektuālās attīstības traucējumiem, gan cilvēku ar psihiskās veselības traucējumiem tiesību ievērošanu un interešu aizstāvību. Lai sasniegtu Biedrības mērķi, Biedrība īsteno sekojošus uzdevumus:

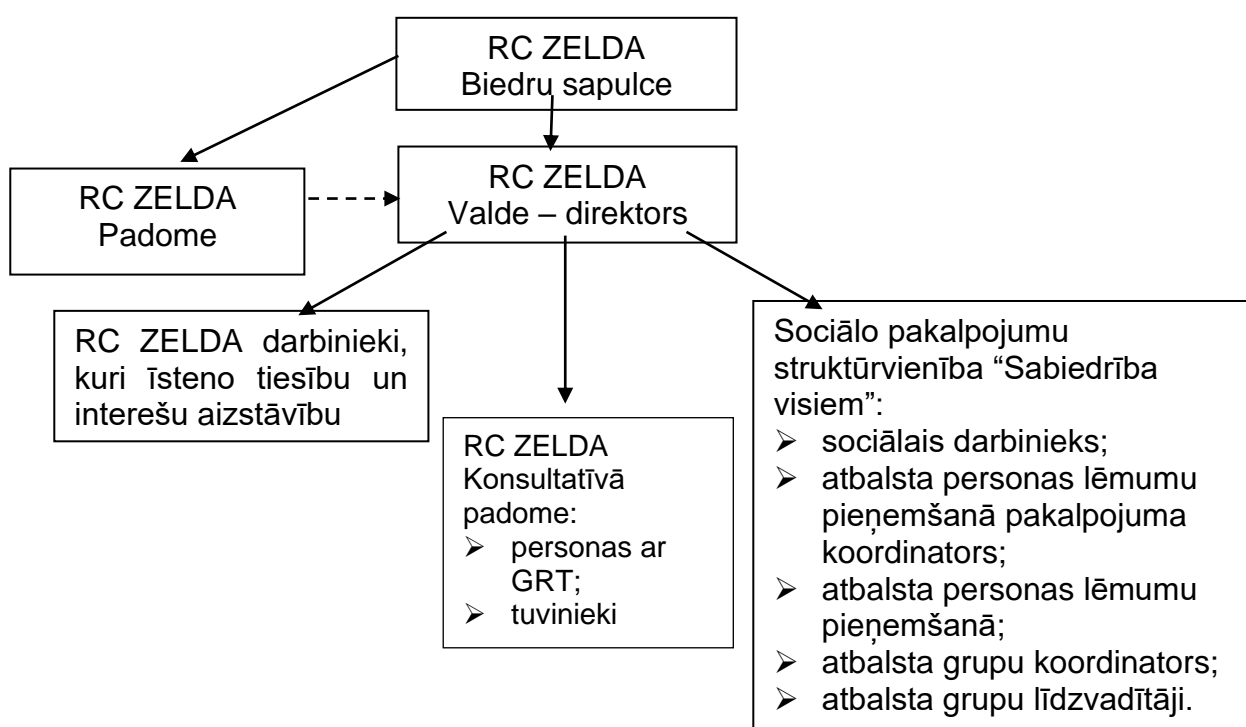
- pētījumu un politikas analīzes veikšana un atzinumu sniegšana cilvēku ar garīgiem traucējumiem tiesību jomā;
- sabiedrības: garīgās veselības aprūpes iestāžu, tiesību aizsardzības iestāžu, nevalstisko organizāciju, plašsaziņas līdzekļu, cilvēku ar garīgiem traucējumiem un citu mērķa grupu izglītošana;
- sabiedriskas diskusijas veicināšana par jautājumiem, kas ietilpst Biedrības darbības jomā;
- cilvēktiesību monitoringa veikšana sociālās un garīgās veselības aprūpes institūcijās;
- informatīvo resursu centra veidošana garīgās veselības jomā;
- starptautisko kontaktu veidošana, attīstīšana un uzturēšana informācijas, pētījumu un pieredzes apmaiņai garīgās veselības jomā.
- juridiskās palīdzības sniegšana cilvēkiem ar garīgiem traucējumiem, kā arī personu pārstāvība tiesā, kā arī valsts un pašvaldības iestādēs jautājumos, kas ietilpst Biedrības darbības jomā;
- atzinumu un konsultāciju nodrošināšana iestādēm un organizācijām, kuras sniedz sabiedrībā balstītus pakalpojumus cilvēkiem ar garīgiem traucējumiem;
- apmācības programmu izstrāde un īstenošana atbalsta sniegšanai cilvēkiem ar garīgiem traucējumiem;
- atbalsta sniegšana cilvēkiem ar garīgiem traucējumiem un viņu ģimenes locekļiem, pārstāvjiem vai uzticības personām, lai nodrošinātu un veicinātu maksimālu šo personu rīcībspējas un tiesībspējas saglabāšanu un pilnvērtīgu dzīvi sabiedrībā uz vienlīdzīgiem nosacījumiem. Atbalsta sniegšana ietver gan tiešu atbalsta nodrošināšanu cilvēkiem ar garīgiem traucējumiem, gan arī apmācības

un konsultācijas personām, kas sniedz atbalsta pakalpojumus cilvēkiem ar garīgiem traucējumiem;

- resursu centra veidošana atbalsta personas sagatavošanai.

Papildus iepriekšminētajiem uzdevumiem saskaņā ar Statūtiem biedrībai ir tiesības ar aizskartās fiziskās personas vai viņas pārstāvja piekrišanu vērsties valsts un pašvaldību iestādēs, tiesās vai citās organizācijās, un aizstāvēt šo personu tiesības vai likumiskās intereses lietās, kas saistītas ar atšķirīgas attieksmes aizliegumu, personas pamattiesību un pamatbrīvību aizskārumiem, u.c. cilvēktiesību pārkāpumiem.

Biedrības Resursu centrs cilvēkiem ar garīgiem traucējumiem “ZELDA” Organizatoriskās struktūras shēma

Biedrības struktūra: Biedrības augstākā lēmējinstītūcija saskaņā ar Statūtiem ir Biedru sapulce. Biedrības izpildinstītūcija (Valde) ir direktors. Par biedrības direktori periodam līdz 2026. gada 1. jūnijam RC ZELDA Padome iecēlusi un Biedru sapulce apstiprinājusi levu Leimani-Veldmeijeri. RC ZELDA pārraudzības instītūcija un padomdevējs ir Padome trīs cilvēku sastāvā, ko uz trim gadiem izvirza un ievēl Biedru sapulce. Padomes pašreizējais sastāvs:

- Kaspars Zālītis – cilvēktiesību aizstāvis, RC ZELDA Padomes priekšsēdētājs;
- Ulla Zumente-Steele – mediatore, sociālā darbiniece;
- Krista Vāvere – mediju komunikācijas speciāliste, žurnāliste.

Organizācijas lēmumu pieņemšanas process –

Biedrības nozīmīgākie stratēģiskie lēmumi, piemēram, par biedrības turpmāko attīstību tiek lemti un pieņemti Biedru sapulcē, nepieciešamības gadījumā iesaistot arī biedrības Padomi. Lēmumi par biedrības struktūrvienību izveidi, jaunu sociālo pakalpojumu izveidi, kā arī dažādi biedrības darbu regulējošie dokumenti (piemēram, biedrības iekšējās darba kārtības noteikumi, u.c.) tiek diskutēti un pieņemti Biedru sapulcē. Biedrības galvenos darbības virzienus nosaka Biedru sapulce.

Biedrības Valde jeb saskaņā ar RC ZELDA Statūtiem – Direktors vada biedrību un atbild par biedrības darbības nodrošināšanu, t.sk. finanšu piesaisti, projektu sagatavošanu, īstenošanu pārraudzīšanu un atskaišu sagatavošanu, kā arī biedrības stratēģijas sagatavošanu un iesniegšanu apstiprināšanai Padomei. Direktors arī vada darbiniekus un uzņemas atbildību par viņu darbu. Direktors arī slēdz līgumus biedrības vārdā un nodrošina to izpildi, kā arī pārstāv biedrību valsts, pašvaldību un citās organizācijās visos ar biedrības darbību saistītajos jautājumos. Par savu darbību direktors atskaitās Biedru sapulcei un Padomei vismaz reizi gadā, bet pēc nepieciešamības arī biežāk.

Biedrības Padome apstiprina Direktora (sadarbībā ar biedriem un darbiniekiem) gatavoto biedrības darbības stratēģiju un pārrauga tās īstenošanu. Padomes kompetencē ir arī lemt par jaunu biedru uzņemšanu un izslēgšanu no biedrības, sagatavot priekšlikumus Biedru sapulcei par biedrībai būtiskiem jautājumiem un izmaiņām biedrības darbībā; direktora iecelšana vai atcelšana un atalgojuma noteikšana.

Biedrības finansējumu tās darbības nodrošināšanai veido saņemtās biedra naudas, dotācijas no grantu devējiem, kā arī finanšu līdzekļi, kas saņemti par biedrības sniegtajiem pakalpojumiem (pētījumiem, mācību semināriem, sniegtajiem sociālajiem pakalpojumiem). Biedra naudas un ziedojumi veido ļoti nelielu daļu biedrības budžeta. Ziedojumu piesaiste nav biedrībai nozīmīgs finansējuma avots, jo ziedotāji ļoti reti izrāda interesi ziedot interešu aizstāvības aktivitātēm attiecībā uz pieaugušām personām ar GRT. Par ziedojumiem līdzīgi kā par katru projektu tiek veikta uzskaitē par naudas izlietojumu un atskaites ik gadu tiek uzrādītas arī neatkarīgam zvērinātam revidentam biedrības Gada pārskata revīzijas laikā. RC ZELDA finanšu pārskati par pēdējiem 6 gadiem pieejami biedrības mājaslapā.

Darbinieki: šobrīd biedrībā strādā pieci pastāvīgi pilnas slodzes darbinieki – direktors, jurists, atbalsta personas lēmumu pieņemšanā pakalpojuma koordinators/projektu koordinators-pētnieks, sociālais darbinieks, grāmatvedis. Vēl biedrība nodarbina astoņas atbalsta personas, kas strādā 11 Latvijas pašvaldībās. Uz Uzņēmuma līguma pamata RC ZELDA arī sadarbojas ar zvērinātu advokātu (stratēģiskās tiesvedības projektos). Nākotnē plānotais darbinieku skaits būs atkarīgs no piesaistītā finansējuma un īstenojamo projektu apjoma.

Biedrības struktūrvienība: kopš 2016. gada 14. jūlija, pamatojoties uz biedrības sapulces lēmumu, biedrībā ir izveidota un darbojas struktūrvienība "Sabiedrība visiem" (turpmāk – struktūrvienība). 2020. gada 5. februārī, biedrības sapulce grozīja struktūrvienības dibināšanas lēmumu, nosakot, ka, struktūrvienības mērķis ir veicināt personas ar garīga rakstura traucējumiem sociālās funkcionēšanas spēju uzlabošanu, sociālā statusa atgūšanu un iekļaušanos sabiedrībā, palielinot pašnoteikšanās iespējas. Savu mērķi struktūrvienība sasniedz, nodrošinot individuālās sociālās rehabilitācijas programmas, atbalsta personas lēmumu pieņemšanā, atbalsta grupas personām ar garīga rakstura traucējumiem un atbalsta grupas dabiskajiem atbalsta sniedzējiem pakalpojumus. Uz šo brīdi struktūrvienībai ir reģistrēti divi sociālie pakalpojumi Labklājības ministrijas Sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrā: 15.08.2016. Individuālās sociālās rehabilitācijas pakalpojums, kuru pašlaik pēc 2022. gada beigām netiek plānots pārreģistrēt, un, 11.03.2020. Atbalsta personas pakalpojums lēmumu pieņemšanā.

Konsultatīvā padome: kopš 2016. gada septembra, pamatojoties uz Biedru sapulces 14. jūlija lēmumu, biedrībā ir izveidota Konsultatīvā padome, kurā piekritušas darboties 20 personas ar garīga rakstura traucējumiem un 14 personu ar garīga rakstura traucējumiem tuvinieki vai draugi, kuri ikdienā atbalsta cilvēkus ar garīga rakstura traucējumiem. Konsultatīvās padomes darba mērķis ir sniegt konsultatīvo atbalstu RC ZELDA (piemēram, par projektiem, pētījumiem, pakalpojumiem), kā arī informēt likumdevēju un politikas veidotājus par cilvēku ar garīga rakstura traucējumiem un viņu ģimeņu viedokli jautājumos, kas ietekmē viņu tiesības un intereses.

Biroja aprīkojums un biroja telpas: RC ZELDA ir biroja telpas Mārupes ielā 4-31, Āgenskalnā, Rīgā, kurā ir 6 darba vietas un atsevišķa apspriežu telpa. Šobrīd RC ZELDA īpašumā ir biroja mēbeles, 5 stacionārie datori, 27 portatīvie datori un 4 printeri.

Citi būtiski resursi: RC ZELDA ir izveidota bibliotēka personu ar garīga rakstura traucējumiem tiesību un interešu aizstāvības jomā. Bibliotēka ik gadu tiek papildināta, un to izmanto ne tikai RC ZELDA biedri un darbinieki, bet arī studenti un sadarbības organizāciju, iestāžu pārstāvji.

II RC ZELDA vispārējais mērķis

RC ZELDA vispārējais mērķis ir būt spēcīgai interešu aizstāvības organizācijai, kļūstot par atbalsta vietu un informatīvo resursu gan cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem un viņu tuviniekiem, gan garīgās veselības un sociālās aprūpes jomā strādājošām organizācijām, lai mazinātu stigmatu un aizspriedumus pret cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem. Galvenā RC ZELDA darbības joma ir cilvēktiesību aizstāvība cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem, kuri turpina būt viena no vismazāk aizsargātajām sabiedrības grupām Latvijā.

III RC ZELDA uzdevums

RC ZELDA uzdevums ir veicināt deinstitucionalizāciju un sabiedrībā balstītu garīgās veselības aprūpes un sociālās aprūpes pakalpojumu attīstību cilvēkiem ar psihosociāliem traucējumiem un cilvēkiem ar intelektuālās attīstības traucējumiem, īstenojot pētījumus, cilvēktiesību monitoringu, juridiskās interešu aizstāvības un sabiedrības informēšanas un izglītošanas aktivitātes, kā arī sniedzot atbalsta personas lēmumu pieņemšanā pakalpojumu personām ar garīga rakstura traucējumiem.

IV Iepriekšējā periodā (01.01.2020.-31.12.2022.) paveiktais

RC ZELDA iepriekšējā darbības periodā veica pētījumus, organizēja diskusijas, seminārus un konferences, un īstenoja vairākus projektus, lai nodrošinātu personu ar garīga rakstura traucējumiem tiesību un interešu aizstāvības attīstību. RC ZELDA turpināja sekmēt ANO Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām ieviešanu Latvijā, sniedzot ieteikumus vairāku normatīvo aktu un politikas dokumentu projektiem. Kopumā 01.01.2020.-31.12.2022. gadā RC ZELDA sniegusi vienpadsmit rakstveida viedokļus dažādām valsts iestādēm, īstenojusi piecus pētījumus un nodrošinājusi bezmaksas juridisko palīdzību iedzīvotājiem, sniedzot 1409 juridiskās konsultācijas 689 lietās (laika periodā no 01.01.2020. līdz 30.06.2022.). 2020. gada martā Labklājības ministrijas Sociālo pakalpojumu reģistrā tika reģistrēts RC ZELDA atbalsta personas lēmumu pieņemšanā pakalpojums, kuru pēc pašvaldību pieprasījuma RC ZELDA nodrošināja 77 personām 10 Latvijas pašvaldībās 2020. gadā; 52 personām 8 pašvaldībās 2021. gadā un 83 personām 11 Latvijas pašvaldībās 2022. gadā. Šajā laika periodā RC ZELDA organizēja vairākus mācību seminārus par saskarsmi ar personām ar garīga rakstura traucējumiem policijas darbiniekiem, gan arī pēc Labklājības ministrijas pasūtījuma organizēja klātienē mācības pašvaldību sociālajiem darbiniekiem par sociālo darbu ar pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem.

V RC ZELDA darbības mērķi un uzdevumi periodam no 2023. gada 1. janvāra līdz 2027. gada 31. decembrim

Cilvēku ar garīga rakstura traucējumiem interešu aizstāvība Latvijā līdz šim attīstījies diezgan lēni, un lielākoties to īstenojušas tuvinieku veidotas organizācijas, kuras ne reti arī kļūst par sociālo pakalpojumu sniedzējiem. Cilvēku ar garīga rakstura traucējumiem līdzdalība interešu aizstāvības aktivitātēs kopš iepriekšējā RC ZELDA darbības perioda ir augusi, taču joprojām ir salīdzinoši neliela.

Interesu aizstāvība nozīmē atbalstīt konkrētu ideju, grupu vai nostāju, rezultātā sasniedzot izmaiņas sabiedrības attieksmē vai nozares likumos vai politikas dokumentos. Lai panāktu izmaiņas, kas ir būtiskas personām ar garīga rakstura traucējumiem, ir jāattīsta viņu paš aizstāvības organizācijas un to kapacitāte. Ir jāsniedz atbalsts jaunu tiesību un interešu aizstāvības veidu

izveidei un jānodrošina regulārs informatīvais un konsultatīvais atbalsts personām ar garīga rakstura traucējumiem.

1. mērķis: Turpināt attīstīt biedrības RC ZELDA institucionālo kapacitāti

Uzdevumi:

- 1.1. Stabilizēt un dažādot RC ZELDA finansējuma avotus – veikt regulāru finansējuma piesaistes darbu, sagatavot ikgadēju biedrības budžetu;
- 1.2. Meklēt valsts, pašvaldības vai citu finansējumu avotus, lai turpinātu nodrošināt regulāru bezmaksas juridisko palīdzību personām ar garīga rakstura traucējumiem un viņu tuviniekiem;
- 1.3. Turpināt attīstīt Atbalsta personas lēmumu pieņemšanā pakalpojumu, piesaistot gan jaunas atbalsta personas, gan paplašinot pašvaldību loku, kurā pakalpojums tiek sniegts.
- 1.4. Uzturēt esošos un piesaistīt papildus cilvēkresursus, t.sk. iesaistīt biedrības darbā brīvprātīgos;
- 1.5. Turpināt attīstīt un uzturēt sadarbību ar vietējām un starptautiskajām organizācijām;
- 1.6. Turpināt attīstīt informatīvo resursu centru RC ZELDA biroja telpās.

2. mērķis: Īstenot cilvēku ar garīga rakstura traucējumiem interešu aizstāvības aktivitātes, pamatojoties uz ANO Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām principiem, īpaši liekot uzsvāru uz Konvencijas 5. (vienlīdzība un diskriminācijas aizliegums), 12. (vienlīdzīga tiesībspējas atzīšana), 13. (pieeja tiesību aizsardzības līdzekļiem), 14. (personas brīvība un neaizskaramība), 19. (patstāvīgs dzīvesveids un iekļaušana sabiedrībā), 22. (privātās dzīves neaizskaramība) un 23. (cieņa pret dzīvesvietu un ģimeni) pantu.

Uzdevumi:

2.1. Interešu aizstāvība:

- 2.1.1. Iesaistīties un aktīvi piedalīties ministriju, pašvaldību u.c. iestāžu darba grupās, kas skar RC ZELDA darbības jomu;
- 2.1.2. Piedalīties nacionāla, reģionāla un starptautiska mēroga procesos, kas skar garīgās veselības aprūpes vai sociālās aprūpes politikas attīstību;
- 2.1.3. Uzturēt regulāru dialogu ar valsts un pašvaldību iestādēm, kas darbojas garīgās veselības aprūpes vai sociālās aprūpes jomā;
- 2.1.4. Piedalīties Ministru kabineta un NVO Sadarbības memoranda īstenošanā;
- 2.1.5. Izmantot stratēģisko tiesvedību, lai veidotu precedentus un piedalītos cilvēku ar garīga rakstura traucējumiem tiesību un interešu aizstāvībai būtisku normatīvo aktu vai to grozījumu veidošanā;
- 2.1.6. Organizēt diskusijas ar politikas veidotājiem, lai prezentētu RC ZELDA sagatavotos atzinumus, ziņojumus vai veikto pētījumu rezultātus.

2.2. Pētniecība:

2.2.1. Veikt un publicēt pētījumus par aktuālajiem, ar cilvēku ar garīga rakstura traucējumiem tiesību un interešu aizstāvību, garīgās veselības aprūpi vai sociālo aprūpi saistītajiem jautājumiem, īpaši attiecībā uz normatīvo regulējumu, politiku un īstenošanas piemēriem;

2.2.2. Pārraudzīt Latvijai saistošo starptautisko cilvēktiesību dokumentu attiecībā uz cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem saskaņošanu ar nacionālajiem normatīvajiem aktiem un starptautisko cilvēktiesību normu īstenošanu;

2.2.3. Sekot aktīvi līdzi ANO Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām un tās Fakultatīvā protokola ieviešanai, kā arī iesaistīties konvencijas ieviešanas monitoringa aktivitātēs, sagatavojot un izplatot tematiskos ziņojumus par konvencijas īstenošanas progresu;

2.2.4. Turpināt pētīt un Latvijas situācijai piemērot jaunus interešu aizstāvības modeļus un veidot mācību programmas, lai šos modeļus iedzīvinātu.

2.3. Apmācība:

2.3.1. Izveidot RC ZELDA Mācību centru kā biedrības struktūrvienību ar mērķi – piedāvāt izglītojošus seminārus par tēmām, kurās biedrība ir specializējusies;

2.3.2. Organizēt mācību seminārus dažādām mērķa grupām par saskarsmi ar cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem, piemēram, policijas darbiniekiem, tiesnešiem, prokuroriem, bāriņtiesu darbiniekiem, sociālajiem darbiniekiem, vispārējo pakalpojumu sniedzējiem, u.c.;

2.3.3. Organizēt mācību seminārus par uz personu vērstās domāšanas un plānošanas pieeju un tās izmantošanu individuālo atbalsta plānu veidošanā;

2.3.4. Attīstīt un nodrošināt atbalsta personu lēmumu pieņemšanā apmācību;

2.3.5. Veidot iekļaujošo apmācību programmu par atbalstīto lemtspēju personām ar garīga rakstura traucējumiem un tuviniekiem;

2.3.6. Attīstīt līdzinieku interešu aizstāvību.

2.4. Juridiskā palīdzība un stratēģiskā tiesvedība:

2.4.1. Turpināt nodrošināt bezmaksas juridisko palīdzību Latvijas iedzīvotājiem ar garīga rakstura traucējumiem un ar viņiem saistītām personām jautājumos, kas ir RC ZELDA kompetencē;

2.4.2. Izmantot stratēģisko tiesvedību nacionālā, reģionālā un starptautiskā līmenī, lai nodrošinātu starptautisko cilvēktiesību standartu ieviešanu attiecībā uz cilvēku ar garīga rakstura traucējumiem tiesību un interešu aizstāvību. Prioritārās jomas: tiesības uz dzīvi sabiedrībā, tiesības uz rīcībspēju un tiesībspēju (atbalstu lēmumu pieņemšanā); pieeja tiesību aizsardzības līdzekļiem; tiesības uz ģimenes dzīvi; diskriminācijas aizliegums un tiesības uz personas brīvību un neaizskaramību, tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību.

Specializēti juridiskās palīdzības pakalpojumi cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem ir nepieciešami, jo viņiem ir minimālas iespējas saņemt regulāru

atbalstu lēmumu pieņemšanā un kvalitatīvu juridisko palīdzību, atbilstošu finanšu līdzekļu un informācijas trūkuma dēļ.

3. mērķis: Sabiedrības izpratnes veicināšana par cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem

Uzdevumi:

- 3.1. Veidot mācību programmu dažādu sabiedrības grupu, piemēram, vispārējo pakalpojumu sniedzēju, piemēram, policijas darbinieku, pārdevēju, sabiedriskā transporta vadītāju, ugunsdzēsēju, pasta darbinieku u.c., izglītošanai, apmācībā iesaistot arī personas ar garīga rakstura traucējumiem;
- 3.2. Veidot pilotprojektu ("Magnolija"), izstrādājot sadarbības modeli ar pašvaldību sociālajiem dienestiem, lai sniegtu individualizētu palīdzību cilvēkiem, ar kuriem ir apgrūtināta saskarsme;
- 3.3. Turpināt nodrošināt izveidotos sociālos pakalpojumus:
 - Atbalsta personas lēmumu pieņemšanā pakalpojumu cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem;
 - Atbalsta grupas personām ar garīga rakstura traucējumiem pakalpojumu;
 - Atbalsta grupas personu ar garīga rakstura traucējumiem dabiskā atbalsta sniedzējiem pakalpojumu;
- 3.4. Dokumentēt personu ar garīga rakstura traucējumiem, kas atstājuši institūciju un uzsākuši dzīvi sabiedrībā, pieredzi;
- 3.5. Izstrādāt jaunu RC ZELDA tīmekļvietni, papildinot to ar saturiski atsevišķu sadaļu "Viegli lasīt".
- 3.6. Izdot un izplatīt RC ZELDA e-apkārtrakstu vismaz 1 x gadā;
- 3.7. Sniegt konsultatīvu atbalstu personām ar garīga rakstura traucējumiem, viņu tuviniekiem un draugiem, studentiem, citām NVO, valsts un pašvaldību iestādēm par jautājumiem, kas ir biedrības RC ZELDA kompetencē;
- 3.8. Regulāri publicēt aktuālos jaunumus/zīņas RC ZELDA mājaslapā – <http://www.zelda.org.lv> un Facebook lapā – <https://www.facebook.com/Resource-Center-for-People-with-Mental-Disability-ZELDA-130880316933397/>;
- 3.9. Attīstīt proaktīvu pieeju plašsaziņas līdzekļiem.

VI. Stratēģijas īstenošanas principi

RC ZELDA stratēģija tiek īstenota balstoties uz:

1. Atklātību un informācijas pieejamības nodrošināšanu, izņemot sensitīvo informāciju par RC ZELDA atbalstāmajām personām;
2. Vienlīdzīgu tiesību un iespēju nodrošināšanu;
3. Sadarbības principa ievērošanu;
4. Dzimumlīdztiesības principa ievērošanu;
5. Personu ar garīga rakstura traucējumiem vajadzību prioretizēšanu;
6. Personu ar garīga rakstura traucējumiem līdzdalības principa ievērošanu;
7. Uz rezultātu vērstu atskaitīšanos.

VII Plānotās aktivitātes stratēģijas ieviešanai¹

2023. gada 1. janvāris – 2023. gada 31. decembris

Aktivitāte	Aktivitātes apraksts	Īstenošanas periods
<u>1. Pastāvīgās RC ZELDA aktivitātes:</u> 1.1. Juridiskās palīdzības nodrošināšana un stratēģiskā tiesvedība	Bezmaksas juridisko palīdzību nodrošinās viens vai divi juristi. Stratēģiskās tiesvedības tēmas tiks izvēlētas atkarībā no konkrētiem gadījumiem, vērtējot to atbilstību RC ZELDA stratēģijā noteiktajiem prioritārajiem virzieniem, balstoties uz ANO Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām.	01.01.2023- 31.12.2023
1.2. ANO konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām ieviešanas veicināšana – līdzdalība darba grupās, atzinumu/viedokļu sniegšana par politikas dokumentu vai normatīvo aktu projektiem	RC ZELDA līdz šim ir aktīvi darbojusies vairāku ministriju un citu institūciju izveidotajās darba grupās. Sadarbība tiks turpināta, atkarībā no risināmo jautājumu aktualitātes. RC ZELDA arī turpinās dalību LM Invaliditātes lietu nacionālajā padomē.	01.01.2023- 31.12.2023
1.3. – Aktīva līdzdalība deinstitucionalizācijas procesa uzraudzībā	Tiks turpināta dalība LM Sociālo pakalpojumu attīstības padomē.	01.01.2023- 31.12.2023
1.4. Atbalsta personas lēmumu pieņemšanā pakalpojuma nodrošināšana un attīstīšana	RC ZELDA turpinās sniegt izveidoto atbalsta personas lēmumu pieņemšanā pakalpojumu (CFLA projekta un pašvaldību finansēto pakalpojumu ietvaros). Tāpat tiks turpināts darbs, lai atbalstītās lemtspējas mehānisms tiktu noteikts normatīvajos aktos un ieviests visā valstī, paredzot tam patstāvīgu finansējumu ikgadējā valsts budžetā.	01.01.2023- 31.12.2023

¹ Stratēģijā iekļautas aktivitātes laika posmam no 2023. gada 1. janvāra līdz 2024. gada 31. decembrim. Aktivitāšu plānošana tālākajam laika periodam paredzēta 2024. gada otrajā pusgadā, veicot iepriekšējā darbības perioda aktivitāšu un sasniegto rezultātu izvērtējumu.

<p>1.5. Atbalsta grupas pakalpojuma reģistrācija, attīstīšana un nodrošināšana</p>	<p>RC ZELDA reģistrēs atbalsta grupas pakalpojumu Sociālo pakalpojumu reģistrā, kā arī plānos un īstenoš aktivitātes līdzinieku interešu aizstāvības attīstīšanai.</p>	<p>01.01.2023- 31.12.2023</p>
<p><u>2. Pētījumi, metodikas, ziņojumi</u></p>		
<p>2.1. Rīcībspējas ierobežošanai alternatīvu risinājumu izpēte</p>	<p>Plānots turpināt līdzšinējās RC ZELDA pētnieciskās aktivitātes šajā jomā, īpaši pievērsties gan alternatīvām finanšu jomā, gan alternatīvām, kas risinātu situācijas, kad atbalstītā lemtspēja ir apgrūtināta. Plānots piesaistīt konsultantu no Izraēlas NVO <i>Bizchut</i>, kam ir vērā ņemama pieredze alternatīvu mehānismu izstrādē finanšu jomā.</p>	<p>01.01.2023 - 31.12.2023</p>
<p>2.2. Pētījums par Personu ar garīga rakstura traucējumiem iekļaušanos sabiedrībā pēc dzīves institūcijā.</p>	<p>Pētījumā plānots analizēt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kāda bija personas ar GRT pārceļšanās no dzīves institūcijā uz dzīvi sabiedrībā; • Kāda ir personas ar GRT saskarsme ar vietējo kopienu, t.sk. attieksme un pieņemšana no sabiedrības puses; • Vai un kādi sabiedrībā balstīti pakalpojumi personai ar GRT ir pieejami un tiek nodrošināti; • Kāds atbalsts personai ar GRT ir pieejams un tiek nodrošināts. 	<p>01.01.2023- 30.06.2023</p>
<p>2.3. Rokasgrāmata tiesību sistēmas darbiniekiem "Saprātīgi pielāgojumi tiesību aizsardzības sistēmas ietvaros"</p>	<p>Rokasgrāmatā paredzēts apskatīt sekojošus jautājumus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kas ir "saprātīgi pielāgojumi" un kā tie atšķiras no citām līdzīgām pieejām, piemēram, pienākuma nodrošināt pieejamību vai "procesuāliem pielāgojumiem"; • Saprātīgi pielāgojumi personām ar GRT, t.sk. informācijas sniegšana 	<p>01.01.2023.-30.06.2023.</p>

	<p>saprotamā un pieejamā veidā; dažādu saziņas veidu atzīšana un pielāgošana; fiziska pieejamība visos procesa posmos; aspekti, kas jāņem vērā tiesvedības vai saziņas procesa ietvaros (piemēram, lietas izskatīšanas laiks, pārtraukumi, pierakstu veikšana, uzticības personas nodrošināšana, rakstisku dokumentu sagatavošana, jautājumu atkārtošana, notiekošā papildus skaidrošana, u.c.).</p>	
<p><u>3. Mācību semināri</u></p>		
<p>3.1. Pašvaldību sociālo darbinieku apmācība uz personu vērstās domāšanas un plānošanas metodēs.</p>	<p>Pēc pieprasījuma</p>	<p>01.01.2023.-31.12.2023</p>
<p>3.2. Mācību programmas izstrāde vispārējo pakalpojumu sniedzējiem</p>	<p>Izstrādāta un aprobēta mācību programma un metodiskais materiāls pakalpojumu sniedzējiem "Pakalpojums ikvienam - personas ar GRT vietējā sabiedrībā".</p>	<p>01.01.2023.-30.06.2023.</p>
<p>3.3. Mācību programma tiesībsargājošo iestāžu darbiniekiem</p>	<p>Izstrādāta un aprobēta vienas dienas mācību programma tiesībsargājošo iestāžu darbiniekiem par saskarsmi un darbu ar personām ar GRT.</p>	<p>01.06.2023– 31.12.2023</p>
<p><u>4. Darbinieku kapacitātes stiprināšana</u></p>		
<p>4.1. Viegļās valodas principu apguve</p>	<p>RC ZELDA darbinieki padziļināti apgūs vieglās valodas principus, lai tos profesionāli izmantotu savā darbā, nodrošinot informāciju un atbalstu personām ar GRT.</p>	<p>01.02.2023.–30.04.2023</p>
<p><u>5. Sabiedrības</u></p>		

<u>informēšana</u>		
5.1. Jauna RC ZELDA tīmekļvietne.	Tiks izstrādāta jauna RC ZELDA tīmekļvietne, papildinot to ar saturiski atsevišķu sadaļu "Viegli lasīt".	01.03.2023– 31.08.2023
5.2. Aktīva komunikācija ar pakalpojumu saņēmējiem, sadarbības partneriem un plašāku sabiedrību	Regulāri publicēt aktuālos jaunumus/ziņas RC ZELDA mājaslapā un Facebook lapā	01.01.2023– 31.12.2023
<u>6. Publikācijas un video</u>		
6.1. Dokumentālu videomateriālu veidošana 1) par cilvēku pieredzi, dzīvojot institūcijās un sabiedrībā; 2) par atbalstīto lemtspēju.	Dzīves stāstu dokumentēšana – videomateriāla sagatavošana izmantošanai mācību semināros un interešu aizstāvības aktivitātēs.	01.01.2023.-30.06.2023.
6.2. Rokasgrāmata psihiatrijas pakalpojumu lietotājiem "Līdzīgs palīdz līdzīgam"	Pārstrādāta un papildināta rokasgrāmata psihiatrijas pakalpojumu lietotājiem "Līdzīgs palīdz līdzīgam"	01.07.2023.-31.12.2023.

2024. gada 1. janvāris – 2024. gada 31. decembris

Aktivitāte	Aktivitātes apraksts	Īstenošanas periods
<u>1. Pastāvīgo RC ZELDA aktivitāšu turpinājums (1.1; 1.2; 1.3; 1.4; 1.5)</u>	Skatīt 2023. gada aktivitāšu aprakstu; 2024. gada aktivitāšu apraksts tiks pārskatīts un papildināts 2023. gada otrajā pusē atbilstoši tā brīža aktuālajiem un plānotajiem projektiem.	01.01.2024 - 31.12.2024

<p>1.6. RC ZELDA stratēģijas (2023-2027) īstenošanas izvērtēšana un 2024.-2025. gada aktivitāšu plāna sagatavošana atbilstoši piesaistītajiem projektiem.</p>		
<p>2. Mācību semināri</p> <p>2.1. Dažādu sabiedrības grupu izglītošana – mācību programmu izveide un aprobēšana.</p> <p>2.2. Uz personu vērstās domāšanas un plānošanas pieeja un tās izmantošana, sniedzot individuālu atbalstu cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem.</p> <p>2.3. Mācību programma tiesībsargājošo iestāžu darbiniekiem</p>	<p>Pēc pieprasījuma</p> <p>Pēc pieprasījuma</p> <p>Izstrādāta un aprobēta vienas dienas mācību programma tiesībsargājošo iestāžu darbiniekiem par saskarsmi un darbu ar personām ar GRT.</p>	<p>01.01.24.-31.12.2024</p> <p>01.01.24.-31.12.2024</p> <p>01.01.24.-30.09.2024</p>
<p>3. Sabiedrības informēšana</p> <p>3.1. Aktīva komunikācija ar pakalpojumu saņēmējiem, sadarbības partneriem un plašāku sabiedrību</p>	<p>Regulāri publicēt aktuālos jaunumus/ziņas RC ZELDA mājaslapā un <i>Facebook</i> lapā</p>	<p>01.01.24.-31.12.2024</p>

<p>4. <u>Publikācijas un video</u></p> <p>4.1. Rokasgrāmata psihiatrijas pakalpojumu lietotājiem "Līdzīgs palīdz līdzīgam"</p>	<p>Pārstrādāta un papildināta rokasgrāmata psihiatrijas pakalpojumu lietotājiem "Līdzīgs palīdz līdzīgam"</p>	<p>01.01.2024-30.06.2024</p>
---	---	------------------------------

VIII RC ZELDA darbinieku un padomdevēju pieredze

Visi RC ZELDA darbinieki un vairāki biedri ir apguvuši uz personu vērstās domāšanas un plānošanas metodes, kuras ir biedrības darbības pamatā. Uz personu vērstā domāšana un plānošana ir strukturētu metožu kopums, kas paredzēts atbalsta sniedzējiem, lai palīdzētu personai nodrošināt dzīves kvalitāti no atbalstāmās personas viedokļa. Šī metode skata personu kā vienu veselumu, nefokusējoties uz medicīnisko vai funkcionālo modeli un necenšoties "izlabot to, kas ir "nepareizs"". Tādējādi ir iespējams nodrošināt mērķtiecīgāku un personas interesēm atbilstošāku atbalstu, nosakot, kas šobrīd ir svarīgi personas dzīvē un ko persona vēlas sasniegt nākotnē, identificējot resursus, kas būtu nepieciešami mērķu sasniegšanai, izveidojot atbalsta tīklu, tajā ietverot visus cilvēkus, kas personas dzīvē ir nozīmīgi.

Darbinieki

Ieva Leimane-Veldmeijere ir viena no biedrības dibinātājiem un RC ZELDA direktore kopš 2007. gada jūnija. Pirms tam (laikā no 1995. līdz 2007. gadam) strādāja dažādos amatos (pētniece, direktora vietniece, programmas direktore) Latvijas Cilvēktiesību centrā, kur galvenokārt nodarbojās ar personu ar garīga rakstura traucējumiem tiesību un interešu aizstāvību, kā arī pētīja bēgļu un patvēruma meklētāju, sievietes un bērnu tiesību jautājumus. I.Leimanei-Veldmeijerei ir Latvijas Universitātē iegūts humanitāro zinātņu bakalaura (1996) un maģistra grāds filozofijā (1998), bet 2009. gadā iegūts Starptautiskais diploms ar izcilību garīgās veselības likumdošanā un cilvēktiesībās Pasaules Veselības organizācijas un Indijas Juridiskās koledžas (Puna, Indija) izveidotajā programmā.

Sigita Zankovska-Odiņa ir RC ZELDA biedre un viena no biedrības dibinātājiem, kā arī RC ZELDA projektu koordinatore-pētniece un Atbalsta personas lēmumu pieņemšanā pakalpojuma koordinatore. S.Zankovskai-Odiņai ir Latvijas Universitātē iegūts maģistra grāds politikas zinātnēs. Profesionālā karjera veidota gan valsts pārvaldē, gan nevalstiskajā sektorā, strādājot Latvijas Cilvēktiesību centrā un biedrībā "Patvērums "Drošā māja". RC ZELDA strādā kopš 2017. gada: no 2017. gada 1. decembra līdz 2019. gada 30. novembrim kā atbalsta persona lēmumu pieņemšanā personām ar

garīga rakstura traucējumiem; no 2019. gada 1. decembra kā projektu koordinatore – pētniece, kā arī kopš 2021. gada februāra kā Atbalsta personas lēmumu pieņemšanā pakalpojuma koordinatore. S. Zankovska-Odiņa veic arī pedagoģisko darbu, vadot mācību kursus par dažādību, diskriminācijas un neiecietības mazināšanu, starpkultūru komunikāciju un citiem cilvēktiesību jautājumiem dažādām mērķa grupām.

Aleksandra Pavlovskā ir RC ZELDA biedre un sociālā darbiniece kopš 2015. gada janvāra. A. Pavlovskā iepriekš strādājusi kā sociālā darbiniece ar bēgļiem un patvēruma meklētājiem, ģimenēm ar bērniem ar īpašām vajadzībām, kā arī ar intravenozo narkotiku lietotājiem vairākās Krievijas nevalstiskajās organizācijās. A. Pavlovskai ir Sociālā darba un sociālās pedagoģijas augstskolā "Attīstība" iegūts sociālo zinātņu maģistra grāds sociālajā darbā (2013) un Sanktpēterburgas Geštalta institūtā iegūta gešaltterapeita kvalifikācija psiholoģiskā konsultēšanā (2012).

Sandra Pūce ir RC ZELDA juriste kopš 2019. gada septembra. S. Pūce ir Rīgas Stradiņa universitātē iegūts sociālo zinātņu maģistra grāds tiesību zinātnē un jurista kvalifikāciju, ar specializāciju medicīnas tiesībās un starptautiskajās cilvēktiesībās. Profesionālā karjera veidota gan valsts pārvaldē, gan privātajā un nevalstiskajā sektorā. Laikā no 2017. gada 1. decembra līdz 2019. gada 30. novembrim strādāja RC ZELDA kā atbalsta persona lēmumu pieņemšanā personām ar garīga rakstura traucējumiem un jurists. S. Pūce veic gan pētījumus un gatavo atzinumus, gan arī nodrošina juridisko palīdzību personām ar garīga rakstura traucējumiem un viņu tuviniekiem, un sniedz konsultācijas dažādām valsts un pašvaldību iestādēm par personu ar garīga rakstura traucējumiem tiesību īstenošanu.

Padomdevēji

Anete Erdmane ir RC ZELDA biedre un ārštata padomdevēja. A. Erdmane ir ieguvusi jurista kvalifikāciju Latvijas Universitātē un maģistra grādu cilvēktiesībās un demokratizācijā Eiropas Cilvēktiesību Starp-Universitāšu Centrā un Lēvenes Katoļu Universitātē. A. Erdmane strādājusi par juristi RC ZELDA (2009.-2011. gads) un Tiesībsarga birojā. Kopš 2013. gada viņa ieņem dažādus amatus Eiropas Drošības un sadarbības organizācijā (EDSO), tai skaitā EDSO misijās Kosovā un Kirgizstānā. Šobrīd A. Erdmane strādā EDSO Demokrātisko un Cilvēktiesību Institutā Varšavā, kur viņa nodarbojas ar personu ar invaliditāti tiesībām.

Santa Šveisberga ir RC ZELDA biedre. S. Šveisberga bija RC ZELDA juriste-pētniece no 2012. gada oktobra līdz 2016. gada septembrim. S. Šveisbergai ir Rīgas Juridiskajā augstskolā iegūts maģistra grāds tiesību zinātnē (2005) ar specializāciju starptautiskajās tiesībās, starptautiskajās cilvēktiesībās un starptautiskajās sieviešu tiesībās. S. Šveisbergai ir vērā ņemama pieredze personu ar invaliditāti, personu ar garīga rakstura traucējumiem un bērnu tiesību jautājumu risināšanā, jo viņa vairākus gadus diendienā nodrošināja juridisko palīdzību personām ar garīga rakstura traucējumiem un viņu tuviniekiem, kā arī sniedza konsultācijas dažādām valsts un pašvaldību iestādēm par personu ar garīga rakstura traucējumiem tiesību īstenošanu.

Annija Mazapša ir RC ZELDA biedre. Laikā no 2011. gada oktobra līdz 2019. gada janvārim Annija bija RC ZELDA juriste-pētniece. Pirms tam (laikā no 2004. līdz 2010. gadam) A.Mazapša strādāja LR Tiesībsarga birojā un nodarbojās ar dažādiem pilsonisko un politisko tiesību jautājumiem. A.Mazapšai ir Latvijas Universitātē iegūta jurista kvalifikācija (2005). Kopš 2005. gada A.Mazapša arī pārstāv personas Eiropas Cilvēktiesību tiesā.

Stratēģiskās tiesvedības ietvaros RC ZELDA sadarbojas ar zvērinātu advokātu Edgaru Endzeli, kam ir vērā ņemama pieredze, kopā ar RC ZELDA pārstāvot personas ar garīga rakstura traucējumiem dažādās tiesu instances, tai skaitā Satversmes tiesā un Eiropas Cilvēktiesību tiesā.

IX Partneri

RC ZELDA ir izveidojusies produktīva sadarbība ar vairākām valsts un pašvaldību iestādēm. Starptautiski RC ZELDA regulāri sadarbojas ar līdzīgām šajā jomā strādājošām nevalstiskajām organizācijām, gan arī ar starptautiskajām organizācijām, piemēram, ES Pamattiesību aģentūru, Pasaules Veselības organizāciju u.c. RC ZELDA ir arī iesaistījusies neformālā organizācijā, kas ievieš atbalstīto lemtspēju, sadarbības tīklā, kurā šobrīd ir pārstāvētas 18 valstis.

Nākamajos piecos gados RC ZELDA plāno sadarboties ar:

- valsts un pašvaldību iestādēm: piemēram, Veselības ministriju, Labklājības ministriju, Tieslietu ministriju, Tiesībsarga biroju, Nodarbinātības valsts aģentūru, Sociālās integrācijas valsts aģentūru Valsts policijas koledžu, Rīgas pašvaldības policiju, plānošanas reģioniem un pašvaldībām;
- nevalstiskajām organizācijām, kuru mērķi un izpratne par cilvēku ar invaliditāti tiesībām un interesēm nav pretrunā RC ZELDA darbības mērķiem;
- citu valstu organizācijām: Pasaules Veselības organizācijas Eiropas reģionālo biroju un Latvijas biroju, ANO Īpašo ziņotāju par tiesībām uz veselību; QUIP (Čehija), *Mental Health Worldwide* (Kanāda), *European Coalition for Community Living*, *African Institute for Children Studies* (Kenija), *Mental Health Perspectives* (Lietuva), *Bizchut* (Izraēla), *Validity* (Ungārija) u.c.

Gandrīz ar visām minētajām iestādēm un organizācijām RC ZELDA jau ir sadarbojies iepriekš, piemēram, piedaloties ministriju izveidotās darba grupās, sniedzot juridisko palīdzību un identificējot problēmas personu ar invaliditāti tiesību jomā, nodrošinot apmācību dažādiem profesionāļiem (sociālie darbinieki, tiesneši, policisti u.c.), kā arī gatavojot kopīgus atzinumus.

X Novērtēšana

Stratēģijas īstenošanas progress tiks vērtēts īstenošanas vidusposmā, veicot pašnovērtējumu un iesaistot organizācijas darbības vērtēšanā gan biedrības

Padomi, gan Biedru sapulci, kā arī Konsultatīvo padomi. Pirms vērtēšanas tiks sagatavots stratēģijas ieviešanas progress ziņojums. Aktivitāšu kalendārs var mainīties, atkarībā no piesaistītajiem projektiem. Līdz ar to aktivitāšu kalendārs tiks regulāri pārskatīts un pēc vajadzības atjaunots saskaņā ar aktuālajiem projektiem. RC ZELDA regulāri meklēs atgriezenisko saiti no Konsultatīvās padomes dalībniekiem, kā arī iesaistīs viņus gan RC ZELDA sagatavoto vieglās valodas tekstu testēšanā, gan sagatavoto viedokļu atzinumu apspriešanā.

RC ZELDA īstenoto aktivitāšu kvalitāte tiks analizēta, izmantojot:

- metodes, kuras tiek izmantotas vērtējot pētījumu saturisko kvalitāti;
- apkopojot saņemtās atsauksmes par RC ZELDA publikācijām un organizētajiem mācību semināriem;
- analizējot organizēto mācību semināru norises protokolus;
- vērtējot atbalsta personas lēmumu pieņemšanā pakalpojuma saņēmēju apmierinātību, izmantojot pakalpojuma kvalitātes mērīšanai izstrādātos instrumentus;
- reizi trīs gados veicot biedrības sniegto sociālo pakalpojumu pašvērtējumu;
- reizi pusgadā, analizējot nodrošinātās juridiskās palīdzības apjomu, tēmas, rezultātus, kā arī analizējot stratēģiskās tiesvedības gaitu un rezultātus un iespējas tos izmantot interešu aizstāvības mērķiem.